

Rona Žulj

## **fikus je smokva**

još jedan kratki božićni komad

s dodatkom, zbog čega je malo manje kratak, ali je još  
uvijek božićni komad, a to je bitno

Popis likova:

**MAJKA SULIĆ**

**OTAC SULIĆ**

**MLAĐI SIN SULIĆ**

**STARIJI SIN SULIĆ**

**GOSPOĐA BEBA**

**POTOMAK**

**BOŽIDAR U TEGLI**

**PREDGOVOR FIKUSU**

STARIJI SIN SULIĆ

Može svijetlo? *(dobiye trak svijetla metar ispred sebe. Pomakne se još malo naprijed da bude osvijetljen i onda poravna odjeću. Čudesno ružan.)*

Ja sam Stariji Sin Sulić. Moja baka - Baka Sulić - umire od raka grla. Prije tri i pol godine režala je na svakoga zato jer je tako htjela. Sada reži isto tako, to se nije promijenilo, samo ponekad još i krklja. Moja baka, to je majka mog oca, a ja sam sin svoje majke. Isto tako i sin svoga oca i brat svoga brata. I to je bitno. Kao što je bitno da nakon kiše dolazi sunce, da se na suncu otapa sladoled, da crvendaći žderu muhe, koje se izlježu iz ličinki zagrijanih u konjskom dreku i da se bijeli konji uvijek rađaju crni i da albini imaju crvene oči. Kao što je bitno da je sutra Badnjak.

Sutra je Badnjak. Kažu da sam ja za to nezainteresiran, a ja ih nekako nemam potrebu razuvjeriti. Ionako mi ne leži toplina obiteljske brige za formu intimne svečanosti. Kada padne mrak, to jest kada se ovdje ugasi svijetlo, bit će već večer i Majka Sulić će opet kupiti darove. Otac Sulić će pojesti još jednu večeru. I

bit će sretni. Roditelji će biti sretni. Koliko to samo oni znaju biti.

Krenuo sam po bakalar. Treba se namakati, valjda - dva dana prije nego se može skuhati ili barem razrezati. Moram na balkon po njega, tamo ga je Otac Sulić stavio, to svoje smrdljivo čedo, sušenog bakalara u plastičnoj foliji sa cijenom...

#### **PREDGOVOR RJEŠAVANJU PITANJA SMRADA**

MAJKA SULIĆ

Jesi unio bakalar? Kad si ga unio? Onda kad sam te nazvala ili prije pet minuta? Jesi ga stavio da se namače? Nisi ga poklopio! Bože, kako to smrdi! Bliži se Božić, a nama kuća smrdi. Kuća ne smije smrdjeti kada se bliži Božić. Moja kuća nikada nije smrdjela, ni za jedan blagdan crkve ili države, ni za svečane krstitke mojih sinova, Starijeg i Mlađeg, ni za rođendanske proslave, pa neće ni sada. (urla.) Sine! Stariji Sine!

#### **RJEŠAVANJE PITANJA SMRADA**

STARIJI SIN SULIĆ

Cijelo vrijeme sam stajao u neposrednoj blizini tako da sam iznimno dobro čuo bojni poklič Majke Sulić. Još uvijek ispunjen mirom samoće od prije par trenutaka, nisam reagirao burno, nego sam se polako uputio prema mjestu gdje je imaginarni prozor i prikazao otvaranje. Od svega poznatog, to je još uvijek najpouzdaniji način za rješavanje pitanja smrada.

#### **PREDGOVOR KUPNJI JELKE**

MAJKA SULIĆ

Spavao si ovdje?

STARIJI SIN SULIĆ

Ne. Sad sam došao.

MAJKA SULIĆ

Lažeš. Spavao si.

STARIJI SIN SULIĆ

Mmmm... Da.

MAJKA SULIĆ

Promijenio si bakalaru vodu?

STARIJI SIN SULIĆ

Ne.

MAJKA SULIĆ

Promijeni mu, da i to ne moram. Danas je Badnjak, svečani dan. Čak svečaniji od Božića. Danas se kiti jelka, peku kolači i svi smo ljubazni. Kao obitelj. Badnjak je topli obiteljski blagdan. Nemoj naliti toplu.

STARIJI SIN SULIĆ

Kupili smo jelku?

MAJKA SULIĆ

Ne. Tvoj otac opet čeka zadnji čas. Ići ćete s njim. Da mu pomognete nositi. Ti i Mlađi Sin. On spava?

STARIJI SIN SULIĆ *sliježe ramenima.*

MAJKA SULIĆ

Onda ćeš ti ići s njim. On je ionako mlađi, pa može pomoći u pečenju kolača. Ili će se zavući na tavan da spusti kuglice. Ne znam što je s lampicama. Ne mogu se sjetiti jesu li prošle godine još radile ili treba kupiti nove. Uvijek isti problem. To je zato što kupujemo kineske. A Kinezi ne slave Božić, pa ne znaju kolika

je važnost lampica. Bor bez lampica kao da nije jelka. Ili kad recimo, pola bora svijetli, a na drugoj polovici ništa. Zbog čega? Jeftino kinesko smeće je doživjelo kratki spoj. Od čega? Od ničega. Ne znam. Možda od slabih žica. Da, bit će da je od slabih žica. Kineskih. Treba kupiti njemačke lampice, ako su ove od prošle godine pokvarene. A sigurno jesu. Ipak, treba ih provjeriti, za svaki slučaj, jer čuda se ponekad događaju, a to ponekad je uglavnom na Božić. Makar danas još nije Božić, ali je blizu. Onda ako su dobre, ne treba kupiti nove. Ali ako ipak dođe do toga da se kupuju lampice, pazi, Stariji Sine, da se kupe neke njemačke. Ili austrijske. Sve je to isto. Ti Švabe. Oni znaju što je rad. To im se vidi na licima. I po jeziku. Zato su prepoznatljiviji. I slave Božić. To je najvažnije. Oni su naši.

*(dolazi Mlađi Sin.)*

MAJKA SULIĆ

A dobro jutro?

MLAĐI SIN SULIĆ

Dobro jutro.

MAJKA SULIĆ

S dikcijom, Mlađi Sine, s dikcijom. Da ovako pozdraviš stranca, recimo Nijemca ili Austrijanca, kad smo već kod njih, ništa te ne bi razumio. Nisi se umio? Imaš krmelju...

*(Majka Sulić pripremi napad: poliže kažiprst desne ruke i krene prema pospanom oku mladog Mlađeg Sina. Mlađeg Sina pospanost napusti u trenu, i u avijatičarskom luku njegova glava se izmakne majčinoj ruci. Vratu se bolje otkud je i došao. U zamjenu za njega pojavi se Otac Sulić.)*

OTAC SULIĆ

Kaj, idemo kupit jelku ili bumo sad tu zijevali?

MAJKA SULIĆ

Treba kupiti jelku. Kreni odmah, sa svojim Sinom, da nađete one koji još imaju iglice. Bože, kako ti smrdi iz usta. Osjeti se do mene. Odmah operi zube. Ne možeš biti takav na sam sveti Badnjak. Ne znam što je vama svima. Kao da ste zaboravili na nenadanu dobrotu koju ovi dani bude u svima nama.

Idite sada.

### **KUPNJA JELKE**

STARIJI SIN SULIĆ

Otišli smo na zapovijed Otac Sulić i ja, Stariji Sin, iza scene. Koračali smo dostojanstveno, kao dva muškarca koji idu u lov. Ili rat. Svejedno. Otac cijelim putem nije riječi progovorio. Nakon dvadeset koraka počeo je mumljati Zvončiče. Pogodila ga je ona Majčina kritika. Uglavnom, nismo daleko odmakli kad smo ga spazili: zelenog i debeljuškastog, srednje visine ako ubrojimo teglu. Čekao nas je iza nabacane scenografije Otela. Vlasničko pravo po inerciji. Nismo provjerili dvaput ima li još koji u blizini. U ovom svijetu Medeje nije pametno ostavljati Majku samu s djecom kod kuće.

### **RAZGOVOR PREKO DOBRO IZOLIRANOG ZIDA**

MAJKA SULIĆ

Sine! Sine! *(nema odgovora pa pojača ton.)* Mlađi Sine Suliću!

**TITL:** 'MLAĐI SIN SULIĆ: Tuširam se!

MAJKA SULIĆ

Dođi mi pomoći.

**TITL:** 'MLAĐI SIN SULIĆ: Ha? Ne čujem te!'

MAJKA SULIĆ

Što kažeš? Nemoj se izvlačiti od pečenja kolača!

**TITL:** 'MLAĐI SIN SULIĆ: Nisam ti uzeo olovku za oči!'

MAJKA SULIĆ

To što si se ti rodio kao dječak ne znači da ne možeš pomagati u kućanskim poslovima. Eto što je nastalo od tebe. A toliko sam se trudila da te odgojim. Kao maloga dječaka. A što je nastalo? Ne znam što je nastalo. Zvijer je nastala. Nikakav mali dječak. Obična divlja zvijer. Ne pomoći majci kad te ona traži. Što sam ja? Ja sam jedna bijedna majka. Jedna tužna žena. Moj posao nije uspio. Odgojila sam divlju zvijer.

**TITL:** 'MLAĐI SIN SULIĆ: Dobit ćemo psa?

MAJKA SULIĆ *se hvata za glavu i spušta u čučanj, pa se u tom položaju psihotično njiše.*

MAJKA SULIĆ

A tako sam željela da mi se rodi sin. Tako sam željela da mi se rodi sin, da su mi se rodila dva. Sina. Mlađi i Stariji. Djeca moja. A nije da bih bila nesretna da mi se rodila mala djevojčica. I one su lijepe kao novorođenčad. Onako naboranih, minijaturnih lica koja nalikuju na staračka, sivih očiju, kao s mrenom, kad te pogleda, to mudrost ide iz njihovih očiju. Jer nalikuju na staračke, od stogodišnjaka, a oni su mudri. Starost - mudrost. Tako je to.

Bolje da se primim kolača.

*Dolazi Mlađi Sin mokre kose.*

**TITL:** 'MLAĐI SIN SULIĆ: Evo me.'

Mlađi Sine, donesi mi kuhinju da mogu pripremiti kolače. A onda brzo osušiti kosu. Dobit ćeš upalu mozga. Ne treba nam još jedna boleština u ovoj kući.

**TITL:** 'MLAĐI SIN SULIĆ: Ok.'

*Mlađi Sin od daske i dvije stolice slaže radnu plohu za Majku Sulić. Odlazi.*

Ali djevojčice su problem. Kad malo odrastu. Žele svašta, svašta žele. Na primjer, žele imati dugu kosu, a to je nehigijenski. Vidjela sam mnoge djevojčice kako žvaču pramenove svoje kose. No dobro, to se još može srediti, dva-tri puta po njušci novinama i problem riješen. Ali mogu dobiti uši. Kako onda to riješiti ako djevojčica ima dugu kosu? Nikako, kažem ja, nikako. Neki misle da se može, ali to su iluzije. Onda grizu nokte, onda ne žele nositi suknjice, onda opet žele, ali je već prekasno. Kad već misliš da je sve gotovo, one počinju ispuštati krv. Kako ćeš to objasniti, Majko Sulić, jednoj djevojčici, zašto ona ispušta krv? Nikako, kažem ja, ili vrlo teško. Hvala bogu, meni su se rodila dva Sina.

#### **PREDGOVOR PRVOJ DNEVNOJ SREĆI**

*Vrate se OTAC SULIĆ i STARIJI SIN SULIĆ sa velikim fikusom u tegli.*

MAJKA SULIĆ

Već ste se vratili s jelkom?

OTAC SULIĆ *otire znoj sa čela*

Uf.

STARIJI SIN SULIĆ

Pa bila je blizu, tu odmah iza scene.



MAJKA SULIĆ

Što vam je onda trebalo tako dugo?

OTAC SULIĆ

Imali smo malih poteškoća s provlačenjem. Ali uspjeli smo.

MLAĐI SIN SULIĆ

*Dotrči uzbuđen*

Jelka jelka jelka jelka (...)

*Ugleda fikus i zaprepasti se od ljepote.*

Jelka, jelka. Kako si lijepa. Kako si mi samo lijepa. Ti, jelkica moja. He. Jelka. Kako se zove?

STARIJI SIN SULIĆ

Božidar.

MAJKA SULIĆ

Božidar! Ah... Divota. To je život.

### **PRVA DNEVNA SREĆA**

STARIJI SIN SULIĆ

I Majka Sulić je bila sretna. Duboko i istinski, još je jednom uspjela uvjeriti sebe i svoju ludu glavu da je to život. Upravo to: dva stranca, debeli čovjek u kojeg se pretvorio njezin muškarac i dlakavo čudo u koje se pretvorilo njezino dijete unijeli su Božidara u tegli u njenu sobu i njen život. I onda se trećem, nešto manjem strancu Božidar neobično dopao. Idila, kaže Majka Sulić. Tko bi poželio više?, sagiba glavu Majka Sulić i pritom gleda u svoja prsa. Razmišlja da li na njima nedostaje mali križić. Od zlata. Ili srebra, pa može biti i veći. I lančić... Kakav bi lančić išao uz srebrni križić?

**PREDGOVOR PJESNIČKOM UMIJEĆU**

MLAĐI SIN SULIĆ (*Božidaru, petrarkistički*)

Jelka je stala  
I raširila grane  
Kao da trči.

MAJKA SULIĆ

Doći će sad Gospođa Beba s Potomkom.

MLAĐI SIN SULIĆ

Visi mu lice  
Ali svira gitaru  
Jelka je ljepša.

OTAC SULIĆ

Opet?

MAJKA SULIĆ

Jučer je nazvala. Rekla je da će doći kad okitimo bor.

MLAĐI SIN SULIĆ

Gore u šumi  
Posjekoše mi jelku  
Ti drvosječe.

**PREDGOVOR KIĆENJU FIKUSA**

OTAC SULIĆ

Krenimo onda kititi jelku. Sine, odmakni se. Donesi kutiju s tavana. Trebat ćemo ukrase. Je li tako, Majko Sulić?

MAJKA SULIĆ

Tako je. Tako je, Roberte.

OTAC SULIĆ

Zašto me zoveš 'Roberte'? Ja sam Otac Sulić. Ili Tata, kao što je bilo uobičajeno kad su Sinovi bili bebe.

MAJKA SULIĆ

To je tako nebitno, ljubavi moja. U božićno doba devijacije su dozvoljene. Šuti. Sada kitimo jelku.

*Mlađi Sin odnese kuhinju i vrati se s kutijom.*

MLAĐI SIN SULIĆ

Evo... Ukrasi.

MAJKA SULIĆ

Kaže se 'izvolite'.

MLAĐI SIN SULIĆ

Izvolite. Uk-krasi.

OTAC SULIĆ

Okitimo.

SVI

Amen.

### **KIĆENJE FIKUSA**

STARIJI SIN SULIĆ

Obitelj Sulić stala je u jednom iznimno sceničnom polukrugu oko Božidara u tegli. Lica su im sjala od sreće, a znalo se, uskoro će i Božidar zasjati. Vidjet ćete kako. Otac Sulić, nakon što je iskusnim okom oca provjerio gledaju li svi, ritualnim pokretima ruke i trčeći u krug obavio je Božidara lampicama. Svi su znali što smjera, zapravo Mlađi Sin Sulić možda i nije, jer mu je lice bilo zabrinuto za sigurnost novog predmeta obožavanja. Majka je u

uzbuđenju - Božić nam stiže! - sklopila ruke ispred nosa i spremala se da zaplješće otvorenih usta kad njen suživotni suputnik pritisne prekidač. I Otac Sulić pritisne prekidač. I poteče struja. I lampice zasvijetliše. I Božidaru se ozari zeleno lice.

#### **PREDGOVOR RASNOJ TOLERANCIJI**

MAJKA SULIĆ

Hvala Bogu. Lampice rade. Ipak je to kineska proizvodnja. Nisu naši i oči im pogrešno izgledaju, ali su narod pošten. I čist. Hm. Divota. Divota.

#### **PREDGOVOR NEUTEMELJENOJ ISPRICI**

GOSPOĐA BEBA

Imate bor.

STARIJI SIN SULIĆ

To je jelka.

MLAĐI SIN SULIĆ

Divna jelka.

OTAC SULIĆ

Ili bor. Nismo baš biolozi.

MAJKA SULIĆ

Da...nismo.

GOSPOĐA BEBA

Baš vam je krasan. Bor... jelka. Mi nemamo bor. Potomku se rijetko kada sviđa bor. Ona je veliki esteta. Ima oko za lijepo. To si ti, Mlađi Sine, naslijedio od nje.

STARIJI SIN SULIĆ

Ja sam Stariji Sin.

POTOMAK

Micek! Nemreš tak. Moj mamek furt nekaj krivo veli. Ko malo dete. Zaboravlja. Nemreš joj sad ti ukazivat na greške. Al ak ti se već desi, onda joj se trebaš ispričati. Daj napravi to sad.

### **NEUTEMELJENA ISPRIKA**

STARIJI SIN SULIĆ

Oprostite. Oprostite. Oprostite. Žao mi je.

Tako je to zvučalo, kad sam se ispričavao Gospođi Bebi. Krasan je to stari babac. Nečija rodbina. Nikad nisam uspio otkriti s koje strane. Od Majke Sulić ili Oca Sulića. Vjerojatno ni oni ne znaju, ali se srame pitati. Ili se boje. To je više logično. Naime, Gospođa Beba ima Potomka. A Potomak ima četrdeset, živi s Gospođom Bebom, svojom roditeljicom i doživotnom družicom. Nosi kosu stegnutu uz glavu da joj drži stalnu temperaturu - Gospođa Beba su čuli na radiju da je zdravlje važno, pa se sad obje boje upale mozga. A taj mozak gospođice Potomak je važan organ, jer njime ona misli. A to je velika stvar, to da Potomak misli, jer kad Potomak ne bi mislila, onda bi samo jela, pa bi bila samo i isključivo na teret svom mameku. A ovako, micek-dijete-Potomak brani svoju Gospođu Bebu od zlog svijeta koji bi mogao munjenoj babi reći što je ide. I onda to Potomku postaje visoko-isplativ posao, to čuvanje, jer zaštićena, Gospođa Beba postaje sretna, a sretni ljudi žive duže. Majka i kćer, zauvijek zajedno. I da... Potomak zna svirati klavir. U rijetkim prilikama i samo Za Elizuu.

### **PREDGOVOR VERBALIZACIJI SKORE SMRTI**

MAJKA SULIĆ

No, dobro nam došle. Sjednite.

POTOMAK

Mila, kaj ti nemreš nama ko gostima lijepo reći 'izvol'te se sjesti'? To bi bilo, kak da... ugodnije, ne? Al' bumo se sjele, mamek i ja, iako ste to vrlo grubo rekla. Vrlo grubo, mila. Na dvosjed?

OTAC SULIĆ

Samo sjednite.

*Potomak i Gospođa Beba sjedaju na jedan dvosjed, na drugi sjedaju Sulići, nagurani.*

GOSPOĐA BEBA

A malo vam je tvrdo.

OTAC SULIĆ

To je zato jer su stolci. Da je pravi dvosjed, ne bi bilo tako tvrdo. Ali takva je scenografija. Što se može. Još joj nitko nije izbjegao.

MAJKA SULIĆ

Da. Na vašu žalost, izričito je napisala da je jedina scenografija - baš stolci. Inače bi mi...

OTAC SULIĆ

Žao nam je.

GOSPOĐA BEBA

Ma dobro sad. Šta... Nisam ni ja od stakla.

POTOMAK

Kaj ste rekli, ko je napisal?

STARIJI SIN SULIĆ

Što?

POTOMAK

Micek, a kaj se ti mešaš? Pitam tvoje roditelje. Majko Sulić, oprostite, ko je napisal?

MAJKA SULIĆ

Rona Žulj.

POTOMAK

A znam! Znam, čula sam za nju. Velika, velika dramaturginja, kažu.

GOSPOĐA BEBA

Kakvo je to ime? To nije Hrvatica.

MAJKA SULIĆ

Sjedi vam u prvom redu. Tamo dolje.

POTOMAK

Ne vidim. Tam ono?

GOSPOĐA BEBA

To je kao da se zove Jessica. Nije hrvatski. Strašno. Gdje je Baka Sulić?

OTAC SULIĆ

Ne osjeća se dobro.

POTOMAK

Kak to? Pa čovjek mora naći snage pozdraviti drage goste.

OTAC SULIĆ

Otpada joj kosa. Ima smeđe pjege. Ne može govoriti.

POTOMAK

Pa kaj. Ne gadi se to nama. Ne, mamek?

GOSPOĐA BEBA

Tako je. Nema šta.

OTAC SULIĆ

Teško diše. Malo krklja. Teško hoda. Malo šepa.

POTOMAK

Aha. Jednom riječju..?

#### **VERBALIZACIJA SKORE SMRTI**

STARIJI SIN SULIĆ

Umire. Baka Sulić umire. Samo se njima to ne sviđa, pa ne spominju. Zavladao je nekoliko trenutaka tišine, i napetosti. Majka Sulić je s nevjericom pogledala Oca Sulića, a Otac Sulić je pogledao Majku Sulić kao da hoće reći: ja to neću izgovoriti. Majka Sulić je uzvratila istom mjerom uskrativši mu pogled i bacila ga kroz imaginarni prozor. Pogled, mislim. Ni Mlađi Sin Sulić nije bio raspoložen, ali bilo mu je zbilja neugodno pa je ovako buljio u pod i vrškom cipele gnječio resice od imaginarnog tepiha. Potomak, međutim, nije popuštala. Namjestila je nepopustljivi, ja-zahtijevam-pogled, i kao krava pred teljenjem strizala ušima od čega joj se micala crta na čelu gdje prestaje lice a počinje kosa. Naprijed nazad, naprijed nazad, ja zahtijevam, no tko će?

#### **PREDGOVOR RAZGOVORU O LJEPŠIM STVARIMA**

MAJKA SULIĆ

Umire.



POTOMAK

A dečki, su dobro u vezi s tim? Pohvatali su razliku između života i smrti? Papaju dobro? Rekli ste im da se ne smiju plakati kada umre?

MAJKA SULIĆ

Nismo, nismo! Tjerate me na plač!

STARIJI SIN SULIĆ

S Majkom i Ocem ne razgovaramo o tome. Takve stvari ne uzdižu srce i misao, ako se o njima razgovara. Smrt je ionako višestruko osobna stvar. Naprotiv, Baka Sulić je rekla da ne plačemo. Ali nismo ni namjeravali. Mi smo sinovi, a ne kćeri. Da imamo sestru, ona bi mogla plakati za nas obojicu. Osim u slučaju da je posvojena.

POTOMAK

Pa on nema osjećaja.

MLAĐI SIN SULIĆ

On je u-u-vijek bio takav.

POTOMAK

Sam rekla: razbojnik, kriminalac i poliglota. Znala sam ja, još otkad ti je brada narasla. Ružan izvana, gadan iznutra. Fuj. Otiđi.

STARIJI SIN SULIĆ

Ostajem ovdje. Nije da sam neosjetljiv, iako mi je svaki dan koža sve deblja, nego se u onom djelu kuće čuje kako Baka diše.

MLAĐI SIN SULIĆ

To je dobro, to kada diše.

MAJKA SULIĆ

Prestanite, prestanite! Ja sam na rubu plača.

OTAC SULIĆ

To je moja majka, a vi ste na rubu plača, Majko Sulić.

MAJKA SULIĆ

Kad ona ode, sve ću morati sama. *(rida)*

POTOMAK

Dobro! Ovo smo riješili. Odsad, pričamo samo o lepim stvarima. Ne bumo još dugo tu kod vas, ja i mamek. Ona je umorna, a ja vas ne volim. I odnedavna imam običaj da Božić dočekam u krevetu. Tak da mi je klavir s desna, a mamek s lijeva. Božanski položaj. Familija und kunst. Krasota. A neki kažu da je to dvoje nespojivo.

#### **PREDGOVOR KOLIČINI LJUBAVI**

*(Svi okupljeni oko Mlađeg Sina, koji sjedi na podu i objema rukama grli i miluje Božidara u tegli. Prisutni se čude, dugo proučavaju)*

GOSPOĐA BEBA

Da, iz ovoga nam svima ima biti jasno da je to dijete poremećeno.

POTOMAK

Je, mamek, nemreju ti sinovi bit ko kćerke. A ni sve kćerke nemreju bit ko kak sam ja. Nema svaka majka sreću da joj se rodi ovakav biser. Mnoge ženske glave i odu od svoje roditeljice jer misle da ih tak čeka bolji život. A ja vam kažem, sjeća li se itko ljepšeg stana od plodne vode i toplijeg doručka od majčine sise? Ja to nikad ne bum odbacila, to sve kaj ti meni pružaš, mamek. Ja te volim. Ja te volim.

MLAĐI SIN SULIĆ

I ja tebe volim, mama.

OTAC SULIĆ *zagrli Majku Sulić*

I ja te volim, Majko Sulić.

### **KOLIČINA LJUBAVI**

MAJKA SULIĆ

Toliko, toliko ljubavi. Toliko, toliko sreće.

### **PREDGOVOR PRESTANKU RAZGOVORA**

*MAJKA SULIĆ donosi imaginarne kolače.*

MAJKA SULIĆ

Izvol'te. Sami se poslužite. Tanjurići vam ne trebaju. Salvete su mi pale u sudoper pa su mokre. Od njih ništa.

OTAC SULIĆ

Žao nam je. To je moja krivica.

MAJKA SULIĆ

Nije popravio odvod već mjesecima, pa voda ne otječe iz sudopera. Takav vam je on. Kaže, kaže, i što napravi? Ništa ne napravi. Samo puno priča.

OTAC SULIĆ

Ali brinem da se ne prelije van. Donirao sam svoju kriglu u tu svrhu. Njome izbacujemo višak vode. Nekad i ostavimo vodu do vrha, treba nam za suđe ili kuhanje. Samo onda na nekoga od Sinova padne zadatak da mrežicom izlovi plutajuće ostatke.

MAJKA SULIĆ

Obično je to Mlađi Sin. Ovaj s kratkom kosom. Stariji je gadljiv.

POTOMAK

Mila, kak je to neobična stvar. Na prvi pogled bih rekla da je on traktor.

OTAC SULIĆ

On je neki izrod, taj sinko moj.

GOSPOĐA BEBA

Potomak je uvijek sve pomagala. Sada više ne. Ona naime teško radi. Od njezine plaće živimo obje. I to ne loše. Svake godine ona mi kupi nove rukavice. Sada će sebi kupiti lisicu za oko vrata. To joj ide na kaput od tvida. Ona je veliki esteta.

POTOMAK

Mama me svaki dan dočeka s dva ručka. Kuha jedan za sebe, jer ona ogladni već oko pola dvanaest-

OTAC SULIĆ

Zar ne doručkujete, Gospođo Beba?

POTOMAK

Oh, jede ona, itekak, ujutro. Sam to pada rano, oko pol šest, jer ona nemre baš najbolje spavat, pa se ustaje oko četiri, opere tanjure od moje ponoćne frižiderske gozbe, popegla robu koju bum nosila na poslu, skuha mi doručak i čaj, a sebi kavu...

GOSPOĐA BEBA

Čaj je zdraviji od kave, a tko će ju čuvati ako neću ja. Za mene nema veze. Oduvijek sam pila kavu.

POTOMAK

Mamek! Kaj upadaš! Dakle, sebi kavu, i onda me ide probuditi, jer meni to nekak nejde od ruke...

GOSPOĐA BEBA

Užasno si dosadna.

POTOMAK

Mama!

GOSPOĐA BEBA

Jedi kolač. Ovi ne debljaju. Vidiš da nema ničega u njima. Majka Sulić je opet štedjela na sastojcima. Kao da su od zraka!

MAJKA SULIĆ

Oprostite, ali to su rafaelo kuglice!

GOSPOĐA BEBA

Ispričavam se. Uvijek očekujem neki tradicionalni kolač. Ali kod vas mladih, vidim ja, tradicija je prva na popisu vrsta za odstrel. To je žalosno. I stravično. Kod nas u selu, kad sam ja bila mlada, radila se orehnjača i klala se svinja. Ili je to bilo za Novu godinu?

#### **PRESTANAK RAZGOVORA**

STARIJI SIN SULIĆ

U tom je trenutku svima bilo jasno da su pretjerale. Majka Sulić je ponosno digla nos još uvijek crven od plača, Otac Sulić ju je držao za ruku. Po tom se dalo naslutiti da je razgovoru došao kraj. Gospođa Beba i Potomak su pokupile svoje torbice i elegantno ustale pružajući ruke na pozdrav. Samo je još nešto ostalo za napomenuti prije kraja. Svi smo znali da dolazi, uvijek se pojavi, lekcija Gospođe Bebe. Nekad o tradiciji, nekad o pravogovoru. Danas smo izvukli kraći kraj. Tradicija je bila, a sada pravogovor.

#### **LEKCIJA O PRAVOGOVORU**

GOSPOĐA BEBA

U stara vremena mi Hrvati nikad nismo govorili *sretan Božić*. Govorili smo ili *čestit*, ili *vesel Božić*. Pripazite. Tako. Doviđenja.

### **PREDGOVOR ZVONČICIMA**

MAJKA SULIĆ

Napokon. Otišle su. Iduće godine neće mi doći pokvariti Badnjak. Ili hoće? Ma, neka dođu, Božić je vrijeme praštanja. Dakle, ako im sutra oprostim, i one ne dođu do slijedećeg Badnjaka, neću se ljutiti na njih i bit će dobrodošle. To je krasno. Previše sam dobra. Uh... Razgalilo mi se srce... Što sada? Sada treba zapjevati. Što ćemo pjevati? Neke prigodne, naravno. Tko zna koju pjesmicu? Proživimo ovaj Božić kao da je Baki Sulić zadnji. Sine, Sine - donesite klavir!

*Stariji Sin Sulić i Mlađi Sin Sulić otiđu iza scene, šutke i spremno. Vrate se praznih ruku.*

STARIJI SIN SULIĆ

Nemamo klavir.

MAJKA SULIĆ

Uf. Što ćemo sad?

OTAC SULIĆ

Kako?

STARIJI SIN SULIĆ

Nema ni jednog otraga. Možda da donesem gitaru? Idem vidjeti imamo li gitaru.

*Ode i vrati se s gitarom. Gitara treba biti raštimana.*

MAJKA SULIĆ *zaplješće rukama*

Izvršno! Prava pravcata klasična gitara. Ti sviraš. Daj mi sad G. Dur. G-dur.

*Stariji Sin Sulić lupi akord. Zvuči grozno.*

MAJKA SULIĆ *traži intonaciju na prvom slogu pjesme*

Kro-kro-kro-kro-kro. Fino. Hajmo svi. Zvončiće. Ispočetka. Kroz dolove i brijeg..

## **ZVONČIĆI**

### **POGOVOR UNIŠTENOM BOŽIĆU**

MAJKA SULIĆ

I tako je upropašten moj bijeli Božić. Zamislite samo - blagdansko jutro, pao je snijeg, treba otvoriti darove... A na nama je da plačemo. Nama, Sulićima. Kao obitelji preminule. Mlađi Sin je htio otvoriti poklone. Ja sam rekla... Što sam rekla? Rekla sam da nije red. Pa sam ih bacila. Sve. Nije red da se jedni raduju darovima, a drugi da umiru. Tako sam mu rekla. On meni nije ništa rekao, pustio me da bacam, i gledao me. Znam ja kako je on to mene gledao. On je mene gledao kao da mi hoće reći 'ti si luda, ali si i stara'. Eto, to je on meni govorio svojim pogledom. Balavac. Kao da on nešto vidi. Kao da on nešto razumije. Onda je otišao u kupaonu. Prao je zube unutra trideset jednu minutu. U pravu je tada bio, taj moj Mlađi Sin. Zna on, iako je mlad, da je čovjeku najbolje u takvim situacijama raditi nešto obično. Fizičku aktivnost. Svakodnevno, a opet važno. Kao pranje zubi. To liječi živce. Ja čistim svaki put kada bi trebalo da mislim. To pomaže. Izvuče čovjeka na pravi put. Vidi se da je taj mali moja krv. A ne kao onaj drugi. Stariji Sin. On je samo sjedio. Cijelo jutro. Nije ni prstom maknuo, što je otežalo moje čišćenje kuće, a da ne spominjem da nije ni suzu pustio. To nije normalno, on nije sasvim normalan. Tužno, ali istinito. Kad sam mu rekla da se

obrije, jer sam onda još mislila da je tužan, pa da se zaposli da mu bude lakše, kao što činim ja, a bilo bi i pristojno da je dječak obrijan i čist ako se dogodi neki smrtni slučaj u obitelji... Kad sam mu došla reći da ide to učiniti, on je samo pogledao kroz mene. Kako? Onako kao da me ne vidi. Po tome sam zaključila da je on porod od tmine i da nema osjećaja. A baš je on bio miljenik stare Suličke, bog-joj-dao-duši-lako. Baš taj Sin. Lice mu se okamenilo, kako je on samo sjedio tamo. A nije ni suzu pustio, pa da mi bude lakše, da kažem sebi: da, vidi se, Majko Sulić, da je teško tom tvom Sinu, ali neka plače, kad on već može plakati umjesto da čisti. Ili da pere zube, ili da trči po nasipu, ili da... ili da tuče djevojku, ili da pije dok mu od želuca ne nastane para. Ili da se bar hrani, kao što je činio moj suprug Otac Sulić cijelo to jutro. Da, vidi se, Majko Sulić da je teško tom tvom sinu vražju mater! Samo je sjedio tamo i nije činio ništa. Neosjećajan mladić. Da debela koža! On je prava životinja. Kakva tragedija za našu lozu. Kakva tužna tragedija!

#### **POGOVOR MIRNOM SJEDENJU**

##### STARIJI SIN SULIĆ

Zbilja sam samo sjedio. Hladan. Ili tup. Ili smiren. Tko bi ga vrag znao. Izgleda isto u sva tri slučaja. Sjediš i buljiš. Satima. Kažu onda da si čudan. Ili, ako imaš sreće, da nisi sasvim normalan. Meni nisu rekli ništa, osim da se odem obrijati. Kako se nisam micao, shvatili su da nemam namjeru. Stvar sa tim sjedenjem je zapravo praktične naravi, slično je osjećaju da imaš vatu u ustima. Puno vate. I onda, ako pomakneš jezik ili preduboko udahneš, morat ćeš povraćati.

Međutim, situacija se pogoršavala. Majka je od dvostruke tuge već bila na ribanju prostora između pločica u kupioni, a Otac Sulić na četrnaestom komadu tijela opečenog praščića. Mlađi Sin je asistirao, malo jednom, malo drugom, linijom lakšeg otpora, prema zahtjevima. Nikome se ne sviđa kada se dogodi smrtni slučaj na blagdan. A pogotovo na ovako topli obiteljski blagdan kakav bi



Božić trebao biti. Ako se ipak dogodi, onda se treba ujediniti s obitelji, a ne sjediti, hladan ili tup ili smiren. U mojoj obitelji, kada se dogodi neki smrtni slučaj, Majka mene i Mlađeg Sina Sulića oblači u crna odijela koja su nam kupili još za krštenje, a mi satruti tugom gledajući u pod skrivamo crvene oči. To ju veseli. To ju veseli. Bilo je vrijeme da im udovoljim. I obukao sam crno odijelo. I pustio sam suzu. I Majka Sulić je bila sretna. Koliko priliči jednoj Majci da bude sretna kad je u pozadini svega smrtni slučaj.

### **POGOVOR FIKUSU**

*Bijela, čista pozornica.*

STARIJI SIN SULIĆ

I to je bitno. To da jedeš njihovu hranu, to da slaviš njihove blagdane, da nosiš odijela koja su ti kupili dok još nisu znali u što ćeš izrasti, i da si veseo zbog toga što te imaju. Jer, jebi ga, obitelj je ipak institucija, ima čak i svoje ministarstvo. I onda je bitno, kako ne bi bilo, bitno je da misliš, barem dok te gledaju, kako je to što su oni svrha, kako je to što su oni dobro i kako je Božidar jelka zato što se na njega stavljaju lampice.

A vidi se da je fikus. Fikus benjamin.

Ali svejedno. Nitko još nije toliko lud da se bori s vjetrenjačama. Čak ni slavni bistri Vitez od Manche nije *bio ljut i nejednak boj* sa vjetrenjačama, zašto i bi? One samo stoje u skupinama i mlataraju krilima ako zapuše vjetar, glupo. S grdni gorostasima, o da, s njima se vitez već borio. Ali grdni gorostasi su druga priča. Skroz druga priča, i puno važnija od ove. Toliko važnija, da bi za nju bistrom vitezom vrijedilo postradati skupa s vjernim kljusetom. Tako.

Toliko od bistrine za danas. Ja sam bio Stariji Sin Sulić. Čuvajte se. Gasi svijetlo.